

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
Európai uniós támogatások
elosztása és lehívása**

Időszak:

2012. május

Dátum:

2012. június 20.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
Gazdaságkutató zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖMPOLITAIKAI TANULMÁNYOK ÉS SZAKPOLITIKAI ELEMZÉSEK

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült.

Tartalom

1. Az uniós források felhasználására vonatkozó főbb statisztikák elemzése és értékelése4

1.1. Lassan nőtt a pályázói aktivitás, de továbbra is tervezett alatt maradtak a kiírások 4

1.2. Ugyan magas szórás mellett, de átlagban folytatódott az ÚSZT támogatói döntések számát és állományát jellemző pozitív trend 4

1.3. Jelentős heti ingadozás mellett átlagban csökkent az új szerződéskötések száma 5

1.4. Nőtt, de messze a tervezett alatt maradt a kifizetések állománya 5

1.5. Nem tudott zárulni az allokációs olló 6

2. A fejlesztéspolitikai programokban megfogalmazott stratégiai célok elérésének időszakos monitoringja7

2.1. A Századvég Csoport elkészítette a MEH részére az ÚSZT nemzetgazdasági motorizáló szerepbe hozását lehetővé tevő javaslat csomagot 7

2.2. Az ÚSZT ugyan a magas foglalkoztatási hatású elemeknél halad a leggyorsabb ütemben, de a beruházások mértéke itt sem elegendő a válságból való kitöréshez 7

3. A fejlesztéspolitikai intézményrendszer működése és az azt támogató jogi-szabályozási folyamatok elemzése és értékelése8

3.1. Negatív trendbe fordult az ÚSZT-s intézményrendszer jogi megfelelési teljesítménye .. 8

3.2. Dinamikus növekedett jelentős határidő túllépés mellett döntésre váró projektek száma 8

3.3. Csökkent, de továbbra is jelentős azon projektek száma, akik részére jelentős késéssel érkezik meg az uniós forrás 9

3.4. Növekedést mutat a nem teljesített követelések állománya 9

3.5. Megmaradt a szabálytalansági vizsgálatok magas száma; az eljárások csak kb. 1/3-ának esetében nem igazolódik a gyanú 9

3.6. A MEH kiemelt szerepbe hozásával elindult az intézményi kommunikációt javító átszervezés 10

3.7. Nem kezdődött el érdemben a 2014-2020-as költségvetési időszakot megalapozó tervezési és programozási munka 10

4. Az elemzési időszakban meghozott főbb döntések és intézkedések elvárt és várható következményei és hatásai elemzése és értékelése11

4.1. A hazai felhasználást támogató módon került módosításra a Svájci - Magyar Együttműködési Program végrehajtásáról szóló Keretmegállapodás	11
4.2. Az uniós döntés alapján pontosításra került a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) 2011–2013. évekre szóló akcióterve	11
4.3. Az uniós források magasabb lekötési sebességét biztosító rendelet született a Gazdaságfejlesztési Operatív Programra (GOP) és a Közép-Magyarországi Operatív Program (KMOP) 1. prioritására vonatkozó szabályokról	13
4.4. Pontosító rendeletet hoztak a KEOP prioritásaira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és egyes támogatási jogcímeiről.....	14
4.5. A felhasználhatóság körét bővítő rendelet született a Közlekedés Operatív Program (KözOP) fejlesztései kapcsán	14
4.6. Számos a fentiekben felüli akciótervi módosításra, valamint kiemelt projekt nevesítésre került sor az elemzési időszakban	15

5. Az Európai Unió keretekkel kapcsolatos főbb aktualitások és a kapcsolódó magyar vonatkozások bemutatása18

5.1 Tovább folytatódnak a tárgyalások a 2014-2020-as időszak Európai Unió költségvetéséről – a „kohézió barátai” és a V4 közösen állnak ki a kohéziós források csökkentése ellen.....	18
5.2 Nem kezdődtek el érdemben az EU/IMF hiteltárgyalások – a jegybanktörvény módosítása továbbra is előfeltétel.....	19
5.3 A térség gazdasága tovább lassul a külföldi szakértők nyilatkozatai alapján.....	20
5.4. Elkezdődött az Európai gazdasági és pénzügyi folyamatok újratervezése	21
5.5. Az Energiahatékonysági Irányelv hatékony implementációja akár nettó 200 milliárd eurós bevételt is hozhat a tagállamok számára Hiba! A könyvjelző nem létezik.	

1. Az uniós források felhasználására vonatkozó főbb statisztikák elemzése és értékelése

1.1. Lassan nőtt a pályázói aktivitás, de továbbra is a tervezett alatt maradtak a kiírások

Az utóbbi egy hónap heti átlagos pályázat-benyújtási gyakorisága növekvő tendenciát mutat, noha a vizsgált időszak első hetében jelentős visszaesés volt tapasztalható minden Operatív program esetében. A szerződött projektek száma is bővülést mutat a megelőző 12 hét átlagához képest. Ebből is kiemelkedő az időszak második hete, ahol kétszerese a szerződött projektek száma az előző heti adatoknak.

Minden Operatív Program tekintetében igaz, hogy az április végéig megjelentetni tervezett pályázati felhívások értéke alatta maradt a tervezettnek. Kiemelten is fontos, hogy éppen a gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó a GOP a 2012-es IH menetrend alapján 33,2 milliárd forintot kellett volna, hogy meghirdessen a jelenlegi időszak végéig, ezzel szemben az előző időszakban nem jelentek meg hirdetések. A május végi hirdetési tervtől a legtöbb egyéb OP is elmarad; emellett a 2012-es hirdetési tervnek a legtöbb OP elérte az 50 százalékát.

1.2. Ugyan magas szórás mellett, de átlagban folytatódott az ÚSZT támogatói döntések számát és állományát jellemző pozitív trend

Az ÚSZT támogatott projektjeinek a száma az utóbbi hónapban a 12 hetes átlag felett alakult, de egyes OP-k esetében kisebb csökkenés is tapasztalható volt. Jellemzően a 18. hétjelentős csökkenést hozott a rendszerben a megelőző időszakhoz képest, azonban a 19. héten már korrekció és bővülés volt látható az adatok alapján. Az elemzési időszakra jól jellemző a GOP, amely nagy kilengéseket mutatott a támogatott projektek számának alakulása tekintetében.¹

Jelentős bővülést mutatott a támogatott projektek számának tekintetében a KMOP. Május hónapban hetente átlagosan 94 támogatói döntés született a megelőző időszak 35-ös átlagához képest. A 20. héten az OP allokációja 265 támogatott projekttel bővült, a megelőző időszak 50-es átlagához képest. Jelentős csökkenést mutat azonban a Társadalmi Megújulás OP: a tárgyidőszakban 7 támogatói döntés született hetente, a megelőző időszak 65-ös átlagához viszonyítva.

¹ A heti átlag végül is május hónapra: 110 támogatott pályázat, a megelőző időszak 115-ös átlagához képest; 259 támogatói döntés, az előző időszak 245-ös értékéhez képest. A 18. heti aktivitást jó jellemzi, hogy a GOP esetében ezen a héten pl.: csak 2 projekt vált támogatottá, míg a megelőző 12 hét átlaga 115 támogatott pályázatot mutatott.

Az ÚMFT-ben legjobb kifizetési aránnyal jelenleg is a VOP rendelkezik itt jelenleg a pályázatok megközelítőleg 95%-a már a kifizetési fázisban van – igaz, a kifizetési össz volumen itt sem kiemelkedően magas.²

Közel 50%-os a kifizetettsé g a következő Operatív Programoknál: ÁROP, EKOP, KÖZOP, TIOP. Jelentős a szerződéskötési fázisban lévő projektek aránya a KÖZOP tekintetében, itt a pályázatok közel 20%-a van ebben a szakaszban.

1.3. Jelentős heti ingadozás mellett átlagban csökkent az új szerződéskötések száma

Az elemzési időszakban az ÚSZT-ben leszerződött új projektek száma a 12 heti átlaghoz képest csökkenést mutatott. Az összes OP-t vizsgálva a 18. héten 155 új szerződést kötöttek, a megelőző időszak 250-es átlagához képest. A 19. héten ez a szám 306-ra emelkedik. Majd az ingadozás csillapodott, és hasonló értékek váltak jellemzővé, mint az előző időszakokban. Azonban a tárgyidőszak végére az átlag nem érte el az előző időszak átlagát.

Az összes, tárgyidőszakban megkötött szerződésből a legtöbbet a GOP, a TÁMOP és a KMOP jelentette. A leszerződött állomány az esetükben az előző időszakot meghaladó dinamikával bővült.

1.4. Nőtt, de messze a tervezett alatt maradt a kifizetések állománya

A kifizetett támogatások összege az elemzési időszak átlagában meghaladta az előző 12 hét kifizetéseit (16,4 milliárd forint májusban a megelőző időszak 14,7 milliárd forintjához képest) – itt is jelentős kilengések mellett. A vizsgált időszak első három hetében a kifizetések alatta maradtak az előző időszak átlagának, de a negatív trendet megfordította a 21. hét, az előző heti 8 milliárd forinttal meghaladó kifizetéssel (ezen a héten mintegy 15,4 milliárdot fizettek ki a kedvezményezetteknek). Átlagban a vizsgált időszakban nőtt a kifizetett támogatások állománya; összességében a 4 hét alatt 65,5 milliárd forintot fizettek ki.

Elmondható még, hogy kb. az OP-k felénél növekedést mutatott a kifizetések nagysága és a többi OP-nál sem jelentős a csökkenés mértékenyerteseinek lett kifizetve. Ezen programok keretein belül, a vizsgált időszak alatt kifizetett 65,6 milliárdból, mintegy 45,2 milliárd forintot tesz ki. A legalacsonyabb kifizetést az ÁROP keretein belül valósult meg (98 millió forint).

² A DAOP, az ÉMOP, és a DDOP még mindig a legkevésbé előrehaladott programok közé tartoznak a kifizetési szakaszok tekintetében. Itt nem éri el a 30%-ot sem a kifizetések aránya.

Az NSRK szintű kifizetések állománya a vizsgált időszak első három hetében csökkentő tendenciát mutat a megelőző időszakhoz képest. A legkevesebb kifizetett támogatást a 20. hét mutatja (13,1 milliárd forinttal). Több operatív programban a vizsgált időszak átlagát tekintve jelentős emelkedés látható a megelőző 12 hét kifizetési átlagához képest.³

A vizsgált időszakban megfigyelhető volt, hogy több OP esetében a heti kifizetések meghaladták az NFÜ kommunikációban kiemelt küszöbként megjelölt 2 milliárd forintot.

Az év eleji kifizetési lassúsága okán, NSRK szinten, az átlagos kifizetési tervet csak alig több mint fele nagyságban sikerült megvalósítani. Az előző vizsgált időszak végén (0212.04.30.) kapott adatok alapján az ÁROP, EKOP, GOP, KEOP, KÖZOP, ROP TÁMOP, TIOP, VOP a tervezett és tényleges kifizetések aránya 58,9 % volt. A jelenleg vizsgált időszakra ezen arány 59,9 %-ra javult. A kifizetések folyamatos csökkenése volt figyelhető a VOP esetében is⁴. A legjelentősebb csökkenést a KMOP (770 millió forintos a visszaesés a megelőző 12 héthez képest) könyvelhette el. Az összességében legnegatívabb mutatóval az EKOP bír: itt az NSRK szintű tény-terv kifizetés csupán 12,4 százalékon áll.

1.5. Nem tudott zárulni az allokációs olló

Az előző hónap negatív mutatói után a jelenlegi hónap az allokációs olló zárulását mutatta a megítélt támogatások és a kifizetések volumene között, azonban a 12 heti átlag továbbra is negatív.

Noha a 18. héten a kifizetések meghaladják a megelőző hetek százalékos arányát (681) ennek ellenére 40%-on zárult a hónap. Fentiek következtében az arány az 9. és 21. hét között 44%-ra csökkent, ami nem jelent szignifikáns változást.

³ A GOP esetében megközelítőleg 725 millió forinttal több támogatást folyósítottak heti átlagban, mint a megelőző időszak alatt. Közel ugyanekkora eltérést mutat a TÁMOP is (816 millió forint). A legjelentősebb bővülést a KÖZOP mutatja az időszak alatt (944 millió forint). Az összes operatív program heti átlagát vizsgálva átlagos mintegy 114 millió forinttal bővültek a kifizetések az előző 12 hét átlagához képest.

⁴ Annak ellenére, hogy a 19. héten jelentősen megugrott a kifizetés, a 20. héten már csak 100 millió forintot, a 21. héten pedig már csak 36 millió forintot fizettek ki a kedvezményezetteknek.

2. A fejlesztéspolitikai programokban megfogalmazott stratégiai célok elérésének időszakos monitoringja

2.1. A Századvég Csoport elkészítette a MEH részére az ÚSzT nemzetgazdasági motorizáló szerepbe hozását lehetővé tevő javaslat csomagot

Az uniós források felhasználása terén a gazdasági multiplikációhoz, a célindikátorok elérése támogatásához szükséges megvalósítási, kifizetési fázisba az ÚSzT projektjeinek még csupán kis hányada jutott el. Ennek legfőbb okait feltárva a Századvég Csoport elkészítette, és a Miniszterelnökség számára leadta azt a kiemelt javaslati csomagot, amelynek segítségével lehetőség nyílt az uniós forrásokra épülő nemzetgazdasági növekedési pályára való áttérésre.

2.2. Az ÚSzT ugyan a magas foglalkoztatási hatású elemeknél halad a leggyorsabb ütemben, de a beruházások mértéke itt sem elegendő a válságból való kitöréshez

Az általános, egyelőre lassúbb haladás mellett a foglalkoztatási szempontból kulcsfontosságú vállalkozás-fejlesztési, közlekedési és zöld-gazdaságfejlesztési dimenziókban mutatható fel arányaiban az eddigi legtöbb megvalósítási, kifizetési fázisba jutott ÚSzT projekt.

3. A fejlesztéspolitikai intézményrendszer működése és az azt támogató jogi-szabályozási folyamatok elemzése és értékelése

3.1. Negatív trendbe fordult az ÚSZT-s intézményrendszer jogi megfelelési teljesítménye

Az előző hónapban tapasztalt döntési átfutási idők határidő átlépése állandósult az elmúlt időszakban. A könnyített és normál pályázatok mellett a kiemelt pályázatok esetében is a vizsgált időszak minden hetében meghaladta a határidőket a döntések átfutási ideje. Az időszak végére a normál pályázatok 7 nappal lépték túl a határidőt. A kiemelt pályázatok esetében a negatív trend folytatódott, a vizsgált időszak első hetéhez képest 20 nappal növekedett a döntések átfutási ideje, így átlagosan 36 nappal lépve túl a határidőt. Az egyes közreműködő szervezetek esetében jelentős különbségek figyelhetők meg. Jelentős részük azonban késedelembe van. Az előző hónapban a késedelem átlagos 19,5%-kal haladta meg a határidőt, a jelenlegi időszakban ez 30%-ra emelkedett. A csúszás több esetben meghaladja a 30%-ot is, sőt egyes közreműködő szervezeteknél a jogszabályi határidő kétszerese alatt születik meg (átlagosan) a döntés. Az eljárásrend tekintetében megfigyelhető, hogy a legnehezebben a kiemelt pályázatoknál tartható a határidő, a legjobb aránnyal pedig a könnyített pályázati struktúra rendelkezik (előbbinél átlagosan 38 százalékkal lépik túl a határidőt, utóbbinál pedig 10 százalékkal haladja meg a döntéshozatal a határidőt.

A szerződéskötéseknél egyetlen közreműködő szervezet van átlagosan egy napos késésben, ugyanez a szervezet a könnyített pályázati eljárásrendnél is jelentős késést mutat (ESZA Kht.).

3.2. Dinamikusan növekedett a jelentős határidő túllépés mellett döntésre váró projektek száma

Újra növekedett a döntésre váró projektek száma a rendelkezésre álló adatok alapján, a április és május végi adatok összehasonlítására alapozva. Április végére megközelítőleg 883 projekt várt döntésre a határidőn túl, ez május végére 1784-re emelkedett. Ez közel 50%-os növekedést jelent az előző időszak végéhez képest. Több KSZ esetében nőtt a döntésre váró projektek száma (a kivételt a KIKSZ képezi). Több KSZ esetében azonban nem éri el az ötöt a várakozó projektek száma (DDRFÜ Kht., KEOP IH, KIKSZ, NYDRFÜ Kht.). Van azonban olyan KSZ, ahol nem található döntésre váró projekt (VOP KSZ, ROP IH). Jelentős számú projekt vár

döntésre a NORDA-nál (367), az ESZA Kht.-nál (318) és a tovább növekedett a MAG Zrt.-nél (344) is ezen projektek száma.

3.3. Csökkent, de továbbra is jelentős azon projektek száma, akik részére jelentős késéssel érkezik meg az uniós forrás

Tovább csökkent a 28 napon túli csúszásban lévő, kifizetésre váró számlák száma. Az előző időszak végéhez képest mintegy négyszázzal csökkent ezen számlák száma. A MAG Zrt.-nél található a kifizetésre várakozó számlák harmada, de jelentős a kifizetésre váró számlák állománya az EK-nál és az ESZA-nál is. Összességében jelenleg 1478 késedelmes számla vár kifizetésre. Ebből 1219 darab található az ESZA Kht.-nál (416 db), a MAG Zrt.-nél (563 darab) és az EK-nál (240 darab).

3.4. Növekedést mutat a nem teljesített követelések állománya

Az egyes operatív programok teljesítménye a nem teljesített követelés állomány szempontjából jelentős eltéréseket mutat. A fennálló követelések a február végi állapothoz képest 2 milliárddal bővültek. Az előző időszak végi adatokhoz képest a GOP-on (117 millió) KDOP-on (247 millió) DAOP-on (12 millió) belül növekedett a fennálló követelések állománya. Csökkenést mutat a TIOP (58 millió), a TÁMOP (42 millió) és a KMOP (40 millió) fennálló követelés-állománya. Az előző időszak végéhez képest, az összes OP-t vizsgálva, mintegy 240 millióval növekedett a követelés állomány.

3.5. Megmaradt a szabálytalansági vizsgálatok magas száma; az eljárások csak kb. 1/3-ának esetében nem igazolódik a gyanú

A végrehajtás szempontjából lassító tényező, hogy továbbra is igen magas a szabálytalansági vizsgálatok száma, melynek száma lényegében nem változott az áprilisi számhoz képest (közel 4200 darab). A megnövekedett vizsgálati számból kifolyólag emelkedett a szabálytalansággal érintett támogatás összege is. Az egyes ügyek jogalapjai eltérők, de megállapítható, hogy a vizsgálatok csupán 1/3-ában nem igazolódik a szabálytalanság gyanúja. Ugyanakkor ennek oka a legtöbb esetben nem szándékos szabálysértés, hanem az eljárásrendnek nem megfelelő projektgazdai oldali ügykezelés, amely vélhetően csökkenthető lesz egy egyszerűbb és a felhasználók igényeit jobban szem előtt tartó rendszerben, amit a 4/2011-es kormányrendelet módosítása is célzó. A februáritól történő adatalemzéseket is figyelembe véve, csak a jelenlegi vizsgálati időszakban született egy szabálytalansági döntés.

3.6. A MEH kiemelt szerepbe hozásával elindult az intézményi kommunikációt javító átszervezés

Az intézményrendszer egyes szereplői közötti kommunikációa lehetséges optimumnál lassabb, túlformalizált és egyes dimenziókban a hatékonytalan jellegét feloldandó a Miniszterelnökség kiemelt koordinációs szerepbe helyezésével elindult az intézményi átszervezés az uniós források elosztása területén.

Az átalakítás várt hatása, hogy jelentősen javul a korábban tartalékokkal rendelkező kommunikációs hatékonyság.

3.7. Nem kezdődött el érdemben a 2014-2020-as költségvetési időszakot megalapozó tervezési és programozási munka

Az intézményrendszer egyes szereplői közötti feladat megosztások rendezetlensége és nyitott kérdései miatt továbbra sem kezdődött meg a 2014-2020-as uniós költségvetési időszak tervezése és programozása.

Az NTH, az NFM, ill. azon belül az NFÜ szerepét, a felelősségeket és az ütemezést pontosító Kormánydöntés hiányában – arra várva – egyes intézményi szereplők kívárnak; ill. egyelőre szétszórt, koordinálatlan modellben próbálnak egyes feladataikkal haladni.

4. Az elemzési időszakban meghozott főbb döntések és intézkedések elvárt és várható következményei és hatásai elemzése és értékelése

4.1. A hazai felhasználást támogató módon került módosításra a Svájci - Magyar Együttműködési Program végrehajtásáról szóló Keretmegállapodás⁵

A Svájci-Magyar Együttműködési Program végrehajtása kapcsán a meghirdetett pályázatok tapasztalatai indokolták a kibővült Európai Unió gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségei csökkentését célzó, a Svájci Szövetségi Tanács és a Magyar Kormány között létrejött Svájci-Magyar Együttműködési Program végrehajtásáról szóló Keretmegállapodás¹. mellékletében a támogatható területek vonatkozásában rögzített források pontosítását. **A módosítással az egyes prioritási területek közötti forrásmegosztás véglegesítésre kerül, összhangban a beérkezett pályázói igényekkel és a svájci fél által a projektek tekintetében meghozott végső döntésekkel**, ezáltal is biztosítva a rendelkezésre álló források határidőre (2012. június 13.) történő lekötését.⁶ **A Svájci-Magyar Együttműködési Program teljes forrásallokációja a fenti módosítások mellett is változatlan marad; a magyar költségvetést az átcsoportosítás nem érinti.**

4.2. Az uniós döntés alapján pontosításra került a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) 2011–2013. évekre szóló akcióterve⁷

A Kormány 2010. december 22-i ülésén elfogadta a Környezet és Energia Operatív Program 2011-13. évekre szóló akciótervét. **A 2007-10 időszakra 2011-ben kiadott**

⁵ Kapcsolódó jogi, szabályozási elem: Előterjesztés a Kormány részére a kibővült Európai Unió gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségei csökkentését célzó, a Svájci Szövetségi Tanács és a Magyar Kormány között 2007. december 20-án létrejött Svájci-Magyar Együttműködési Program végrehajtásáról szóló Keretmegállapodás módosításáról szóló levélváltással létrejött egyezmény kihirdetéséről (Budapest, 2012. május)

⁶ Mindezekon felül a svájci donor döntése értelmében a Magyarországnak biztosított Technikai Segítségnyújtásra allokált összeg megemlése hozzájárul a program végrehajtásának erősebb felügyeletéhez. A Svájci-Magyar Együttműködési Program végrehajtásában együttműködő felek, azaz a kijelölt svájci és magyar hatóságok a fentiekkel összhangban megállapodtak – egyeztető tárgyalások során – a források átcsoportosításáról.

⁷ Kapcsolódó jogi, szabályozási elemek Előterjesztés a Kormány részére a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterv 1., 2., 3., 6., 7., 8. prioritásainak megállapításáról (Budapest, 2012. május)

kötelezettségvállalások, illetve a megkötött Támogatási Szerződések esetleges módosítása alapján szükségessé vált a **2011-13-as időszak KEOP fejlesztésekre jutó forrásai pontosítása**.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2010-től kezdődően **folyamatosan egyeztetett az Európai Bizottság szakértőivel az operatív programot érintő módosításokról**. Az OP módosítása ezen kívül előzetesen egyeztetésre és észrevételezésre került az évente megrendezésre kerülő **Éves Áttekintő Megbeszélés (ARM)** keretében 2011. október 4-én. A Környezetvédelmi Programok Irányító Hatósága 2011. november 29-én tartotta a 9. Monitoring Bizottsági ülését, amelyen napirendi pontként terjesztette elő a Környezet és Energia Operatív Program módosítását és ezek átvezetését a KEOP 2011-13 Akciótervébe, melyek a KEOP Monitoring Bizottság tagok által elfogadásra kerültek. A **Bizottság szakértői az operatív program változtatása ellen nem emeltek kifogást, annak kapcsán nem jeleztek kockázatot.**⁸

A 2011-13-as KEOP akcióterv az alábbiakban módosult:

- Prioritások kereteinek módosulása az OP módosítás következtében
 - OP-n belüli forrásátcsoporthozítás akciótervi visszarendezése (Egyes átcsoportosításokat a Bizottság nem támogatott, ezen forrásokat jelen akciótervben szükséges visszarendezni.)
- Konstrukciók közötti keretátcsoporthozítás
 - a 2007-2010 tényleges kötelezettségvállalási adatok átvezetése (a kötelezettségvállalással kapcsolatos pontos számok már rendelkezésre állnak, mivel minden 2011 előtt beadott pályázat értékelése megtörtént.)
 - többlet igények kielégítés (Az azonosított forrástöbblettel rendelkező konstrukciókból a forráshiányos konstrukciókba való csoportosítása, mely nem radikális forrás re-allokációt, hanem finomhangolást jelent.)
- Egyéb tényezők
 - *közsféra kedvezményezettek EU felé történő elszámolás módszertanának változása* (A közsférába tartozó kedvezményezetteknel a lehívás közziadás alapon történt, azaz a számláknak a teljes egészére vetítve került lehívásra az EU-ra eső 85%. Ez a keretek gyorsabb felhasználását is jelenti.)
 - *túlvállalás* (Az 1. és 2. prioritáson tehető túlvállalások összegének elosztása olyan konstrukciók között, ahol a projektek támogatási igénye meghaladja a keretet, ugyanakkor fennáll a veszélye, hogy a projektekben jelentős maradványösszegek keletkeznek.)

⁸ A változással érintett konstrukciók: KEOP 1.2.0.; KEOP 1.3.0.; KEOP 1.3.0/B; KEOP 2.1.1.; KEOP 2.1.2.; KEOP 2.2.1./B; KEOP 2.2.2.; KEOP 2.2.2./B; KEOP 2.2.3.; KEOP 2.3.0; KEOP 2.3.0/B; KEOP 2.4.0.; KEOP 2.5.0./B; KEOP 3.1.2.; KEOP 3.1.3.; KEOP 3.3.0.; KEOP 6.1.0.; KEOP 6.2.0.; KEOP 6.3.0.; KEOP 6.3.0.; KEOP 7.0.0.; KEOP 7.9.0.; KEOP 8.1.2.; KEOP 8.1.1.

- *TOP-UP* (mivel a 2010. január 1. és 2010. november 4. közötti időszakban a kifizetési kérelmek uniós társfinanszírozási rátája 85 százalékról 95 százalékra emelkedett, ez a rendelkezésre álló keret csökkenését jelentette)

A módosítás elfogadása alapján a források lekötése hamarosan megindulhat.

4.3. Az uniós források magasabb lekötési sebességét biztosító rendelet született a Gazdaságfejlesztési Operatív Programra (GOP) és a Közép-Magyarországi Operatív Program (KMOP) 1. prioritására vonatkozó szabályokról⁹

A GOP és KMOP jogcímrendeletek felülvizsgálatának és változtatásának elsődleges célja az abszorpció javítása szolgált (lásd.: az NSRF fejlesztési forrásai kifizetésének gyorsításához szükséges feladatokról szóló 1423/2011. (XII.6) Korm. határozat 1. pont g) alpontja). Az új rendelet hatálya – a kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységek kivételével – a GOP-ra valamint a KMOP 1. Tudásalapú gazdaság innováció- és vállalkozás-orientált fejlesztése című prioritására meghatározott előirányzat felhasználására, kezelésére, működtetésére terjed ki. A GOP és a KMOP 1. prioritására vonatkozó részletes szabályokról szóló 8/2007. (III.19) MeHVM rendeletben nem szerepel a „Foglalkoztatás ösztönzése” jogcím ez az új jogcímrendeletben kerül bevezetésre, mely jogcímen csekély összegű (de minimis) támogatásra nyílik lehetőség. A rendelet részletesen felsorolja az előirányzatok felhasználásának céljait.

A tervezet felsorolja a támogatások előirányzatok szerinti jogcímeit (a jogcímek biztosítják, hogy az érintett szervezetek pályázati felhívásokat tudjanak kiírni, és támogatásokat biztosíthassanak). A tervezetben megnevezik a támogatásban részesíthetők körét, a támogatások formáit, és támogatási kategóriáit, melyet hozzárendel az előirányzatok szerinti jogcímekhez is. A rendelet kitér a regionális beruházási és foglalkoztatási támogatásra vonatkozó szabályokra, a képzési támogatásokra vonatkozó szabályokra, a kis- és középvállalkozás részére nyújtott tanácsadáshoz és a kis- és középvállalkozás vásárokon való részvételéhez kapcsolódó támogatásra, a csekély összegű támogatásra vonatkozó szabályokra valamint az állami támogatással kapcsolatos szabályokra is.

⁹ Kapcsolódó jogi, szabályozási elemek: Tájékoztató az egyes támogatási jogcímeket megállapító NFM rendelet-tervezetekről (Budapest, 2012.április)

4.4. Pontosító rendeletet hoztak a KEOP prioritásaira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és egyes támogatási jogcímeiről¹⁰

Rendeletet hoztak a Környezet és Energia Operatív Program prioritásaira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és egyes támogatási jogcímeiről, melynek hatálya a Környezet és Energia Operatív Program előirányzatából nyújtott, az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 107. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó támogatások felhasználására, kezelésére és működtetésére terjed ki.

A rendelet részletezi a támogatások előirányzatok szerinti jogcímeit, meghatározva azokat a tevékenységeket, melyek hozzájárulnak a NSRF és az EU 2020-20 célkitűzéseikhez. Lehetővé teszi a források gyorsabb abszorpcióját, olyan pályázati konstrukciók kiírását lehetővé téve, melyekre a tapasztalatok szerint igény merült fel.

A jogcímek alapján támogatásban részesíthető jogalanyok részére nyújtható támogatási formáknak két típusát határozza meg a rendelet. Az első a pályázó működési támogatásának nem minősülő visszafizetési kötelezettség nélküli végleges juttatás (vissza nem térítendő támogatás). A második pedig a pályázónak nyújtott visszatérítendő támogatás. A rendelet kimondja, hogy kizárólag átlátható formában nyújtott támogatás adható.¹¹ A támogatási kategóriák felsorolásakor ezeket hozzárendelik a vonatkozó előirányzatok szerinti jogcímekhez.¹²

Jelen rendelet 11.§. 5. és 7. pontjánál a 800/2008/EK bizottsági rendelet 18. cikk (8) bekezdése az iránymutató.

4.5. A felhasználhatóság körét bővítő rendelet született a Közlekedés Operatív Program (KözOP) fejlesztései kapcsán¹³

A KözOP tekintetében a két miniszteri rendeletben történő szabályozásra azért volt szükség, mert az újonnan bevezetendő támogatási jogcímekre vonatkozó uniós szabályozási háttér teljesen eltér a KözOP 4. prioritásának 1. konstrukciója keretében nyújtott támogatások tekintetében irányadó állami támogatási szabályoktól. A két rendelet tartalmának együttes

¹⁰ Kapcsolódó jogi, szabályozási elemek: Tájékoztató az egyes támogatási jogcímeket megállapító NFM rendelet-tervezetéről, 8. melléklet (Budapest, 2012. április)

¹¹ 800/2008/EK rendelet valamint a 1998/2006/EK rendelet alapján

¹² A rendelet kitér a vállalkozások számára a közösségi környezetvédelmi szabványok túlteljesítését, illetve közösségi szabványok hiányában a környezetvédelem szintjének emelését lehetővé tevő beruházási támogatás valamint új szállítóeszközök beszerzéséhez nyújtott támogatás leírására. Ennek kapcsán fontos, hogy: a támogatható beruházást tárgyi eszközökbe, illetve immateriális javakba való beruházás formájában kell megvalósítani.

¹³ Kapcsolódó jogi, szabályozási elemek : Tájékoztató az egyes támogatási jogcímeket megállapító NFM rendelet-tervezetéről; 4-5. oldal, valamint 7. melléklet (Budapest, 2012. április)

szabályozása felvetheti továbbá az Európai Bizottság jóváhagyásának szükségességét, ami jelentősen lelassítja az új támogatási jogcímek megteremtésének folyamatát.

A jogcímrendelet-tervezetek alapján bevezetendő új támogatási jogcímek:

a) Közszolgáltatások ellátását biztosító infrastruktúra fejlesztése

Annak érdekében, hogy a KözOP forrásaiból a közlekedéshez kapcsolódó közszolgáltatások ellátását szolgáló infrastruktúrák fejlesztéséhez állami támogatást lehessen nyújtani, szükséges új jogcímként a „közszolgáltatások ellátását biztosító infrastruktúra fejlesztése” jogcím bevezetése.¹⁴

b) Közszolgáltatások ellátását biztosító járművek beszerzésének támogatása

Annak érdekében, hogy a KözOP forrásaiból vasúti személyszállító járművek vagy alacsony károsanyag-kibocsátású (lehetőleg zéró emissziós) buszok beszerzésére kerülhessen sor, szükséges a jogcímrendeletben a „Közszolgáltatások ellátását biztosító járművek beszerzésének támogatása” jogcím bevezetése.

c) Megvalósíthatósági tanulmány támogatása a 4. prioritás 5. konstrukciójában

A KözOP 4. prioritás 5. konstrukciója egy kiemelt projekt eljárás, amelynek célja az intermodális és regionális logisztikai központok és térségek, ipari parkok (ipari területek), kikötők és repülőterek külső közcélú közlekedési infrastruktúrájának intermodalitást biztosító fejlesztéseinek, valamint az Országos Közforgalmú Kikötők belső közcélú infrastruktúrájának támogatása. Ebben a konstrukcióban önállóan, csak megvalósíthatósági tanulmány finanszírozására is lehet pályázni. A projektek egy része várhatóan állami támogatás hatálya alá fog tartozni, így be kell őket jelenteni az Európai Bizottságnak, amely határozatot hoz a támogatás mértékéről. A megvalósíthatósági tanulmány készítésekor ez a mérték még nem ismert, és az sem biztos, hogy a projekt meg fog valósulni, ezért a visszafizetés kockázata nélkül a megvalósíthatósági tanulmány készítésére a versenyjogi szabályok értelmében csak csekély összegű (de minimis) támogatás adható.

4.6. Számos a fentiekben felüli akciótervi módosításra, valamint kiemelt projekt nevesítésre került sor az elemzési időszakban

Számos a fentiekben felüli akciótervi módosításra, valamint kiemelt projekt nevesítésre került sor az elemzési időszakban. Ezek közül a legfontosabban – csupán tájékoztató jelleggel – a következők:

¹⁴ E jogcím alapján válik lehetővé például a Budai Várnegyed rekonstrukciójához kapcsolódóan a Várnegyed közlekedési viszonyainak rendezését szolgáló, közlekedéshez kapcsolódó infrastruktúrák (pl. P+R parkoló) fejlesztésének támogatása EU forrásból.

- A regionális operatív programok 2011–2013. évekre szóló akcióterveinek jóváhagyásáról, és egyes prioritásai hazai társfinanszírozási keretének növeléséről szóló 1144/2012. (V. 10.) Korm. határozat;
- a TÁMOP 2.1.6-12/1-2012-0001 azonosító számú projekt (Újra tanulok) támogatásának jóváhagyásáról, valamint a Társadalmi Megújulás Operatív Program kiemelt projektjeinek akciótervi nevesítéséről szóló 1143/2012. (V. 10.) Korm. határozat;
- a TÁMOP 5.3.8.B-12/1 projekt támogatásának jóváhagyásáról, valamint a TÁMOP 5.3.8-11/A1 és a TÁMOP 5.3.8.B-12/1 kiemelt projekt akciótervi nevesítéséről szóló 1151/2012. (V. 15.) Korm. határozat;
- a „Budapest–Lőkösháza vasútvonal rekonstrukciója III/1. ütem kivitelezés; Gyoma (kiz.)–Békéscsaba (kiz.) vasúti vonalszakasz és Cegléd villamos állomás átépítése” című nagyprojekt-javaslat támogatásának jóváhagyásáról szóló 1157/2012. (V. 16.) Korm. határozat;
- a „Nyugati pályaudvar csatlakozó vonalszakaszainak elővárosi célú fejlesztése – I/a ütem: Vác állomás átépítése” című nagyprojekt-javaslat támogatásának jóváhagyásáról szóló 1162/2012. (V. 18.) Korm. határozat;
- a Magyar Turizmus Zrt. közösségi agrármarketing tevékenységgel kapcsolatos feladatainak meghatározásáról és egyes jogszabályok módosításáról szóló 103/2012. (V. 25.) Korm. rendelet;
- az Agrármarketing Centrum megszüntetésével és a közösségi agrár- és bormarketing tevékenységgel kapcsolatos feladatoknak a Magyar Turizmus Zrt. részére történő átadásához szükséges kormányzati feladatokról szóló 1168/2012. (V. 25.) Korm. határozat;
- a KEOP forrásaiból megvalósítandó egyes nagyprojektek jóváhagyásának időigényéről, megvalósításukról és finanszírozásukról szóló 1170/2012. (V. 25.) Korm. határozat;
- a KEOP keretében megvalósuló „Mályvádi árvízi szükségtározó fejlesztése” című, ötmilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslat jóváhagyásáról szóló 1176/2012. (VI. 1.) Korm. határozat;
- a Társadalmi Megújulás Operatív Program kiemelt projektjeinek akciótervi nevesítéséről, valamint TÁMOP 1.1.2-11/1-2012-0001 azonosító számú, „A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban)” című kiemelt projekt támogatásának jóváhagyásáról szóló 1177/2012. (VI. 1.) Korm. határozat;
- a TIOP 3.2.3. „A kistérségekben a közösségi szolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése” című kiemelt projekt megvalósításáról és előzetes akciótervi nevesítéséről szóló 1178/2012. (VI. 1.) Korm. határozat;

- a Regionális Fejlesztés Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól szóló 30/2012. (VI. 8.) NFM rendelet;
- a Gazdaságfejlesztési Operatív Program K+F és innováció a versenyképességért prioritására és a Regionális Operatív Programok K+F és innováció tárgyú konstrukcióira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és a támogatás jogcímeiről szóló 31/2012. (VI. 8.) NFM rendelet;
- a Társadalmi Megújulás Operatív Program prioritásaira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és egyes támogatási jogcímeiről szóló 32/2012. (VI. 8.) NFM rendelet;
- a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program prioritásaira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és egyes támogatási jogcímeiről szóló 33/2012. (VI. 8.) NFM rendelet;
- a Közlekedés Operatív Program 4. prioritásának első konstrukciójára vonatkozó részletes szabályokról szóló 34/2012. (VI. 8.) NFM rendelet.

A kapcsolódó szabályozási elemek elfogadásával elhárult a jogi akadály az érintett források lekötése előtt.

5. Az Európai Unió keretekkel kapcsolatos főbb aktualitások és a kapcsolódó magyar vonatkozások bemutatása

5.1 Tovább folytatódnak a tárgyalások a 2014-2020-as időszak Európai Unió költségvetéséről – a „kohézió barátai” és a V4 közösen állnak ki a kohéziós források csökkentése ellen

A következő költségvetési időszak kohéziós forrásainak kapcsán a „kohézió barátai” június 1-én tartottak Bukaresten csúcstalálkozót. A résztvevő 15 ország képviselői egyetértettek, hogy a kohéziós rendszer megújításra szorul, de ez nem jelenti a források csökkentését. Az előző hónapban megfogalmazott reformigények tovább körvonalazódtak. Az eseményen Sijjártó Péter kifejtette, hogy Magyarország nem fogad el olyan növekedésösztönző koncepciót, mely adott esetben az államadósság növekedését eredményezné. Ugyanakkor ő is hangsúlyozta, hogy a felhasználás hatékonyságán javítani kell. Ebben a rendezvényen résztvevők egyetértettek, valamint hangsúlyozták, hogy a hatékonyság mellett a kohéziós politika egyszerűsítésének is fontos szempontnak kell lennie a következő költségvetési időszak struktúrájának kialakításánál.¹⁵

Ennek kapcsán figyelmet érdemel, hogy Johannes Hahn, az Európai Bizottság regionális politikáért felelős tagjának június 5-i nyilatkozata alapján az elvárt tagállami önrész javaslatot 25 százalékról 15 százalékra csökkentették, valamint, hogy ugyan a GDP-plafon miatt az elérhető források várhatóan csökkennek, de ennek ellenére „az ország még így is jól jár”. A biztos kiemelte, hogy bizonyos változások a prioritások tekintetében is indokolják a csökkentést, ezek közül a legfontosabb a kutatás-fejlesztésre szánt keret megemelése. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a kohéziós források csökkentését más intézkedésekkel kompenzálni fogják. A térség számára ezek közül az egyik legkiemelkedőbb az Európai Összekapcsolási Eszköz (Connecting Europe Facility), mely több területen járul hozzá a mai konvergenciaregiók felzárkózásához.¹⁶

Győri Enikő, a Külügyminisztérium EU-ügyekért felelős államtitkárának részvételével május 24-én Prágában a Visegrádi Együttműködés keretein belül rendezett tanácskozáson a kohéziós forrásokkal kapcsolatos aktualitásokat tárgyalták. A május 29-i tagországok általános ügyekkel foglalkozó miniszteri tanácskozása után tartott sajtótájékoztatón az államtitkár asszony kifejtette, hogy jelenleg 15 tagállam támogatja a kohéziós politika melletti kiállást, így a visegrádi országok együttműködését is segítve. A politikus hangsúlyozta az EU-költségvetési keret kapcsán, hogy most először merült fel a kiadási oldal

¹⁵ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=206074&lang=hun#206074> [2012.06.12]

¹⁶ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=207129&lang=hun#207129> [2012.06.12]

mellett a bevételi oldal kérdése is, ennek kapcsán a magyar álláspont az, hogy a bevételi rendezőelv GNI alapú legyen, azaz a bruttó nemzeti jövedelem legyen az alapja.¹⁷

5.2 Nem kezdődtek el érdemben az EU/IMF hiteltárgyalások – a jegybanktörvény módosítása továbbra is előfeltétel

Az MNB-törvénymódosítás elhalasztása kedvező fogadtatásra talált a nemzetközi piaci elemzők szerint. A londoni felzárkózó piaci elemzők június 6-i helyzetértékelése szerint a szavazás elhalasztása potenciálisan kedvező fejlemény. A CNN hírportál szerint a szavazást azért halasztották el, mert az EKB jelezte, hogy az eddigi változtatások nem elegendőek.¹⁸ A Barclays Capital felzárkózó térségi közgazdászai kifejtették, hogy az eredeti jegybanktörvényi módosítások elfogadása nem felelt volna meg sem az EKB, sem a Nemzetközi Valutaalap elvárásainak, így az EU/IMF tárgyalások további késését eredményezte volna. A londoni elemzők szerint, többek között Varga Mihály békülékenyebb hozzáállása miatt, „lehetségessé vált az áttörés”. Ezzel egy időben más londoni elemzők, többek között a Bank of America-Merrill Lynch bankcsoport globális piacelemző részlegének szakértői szerint, az uniós pénzügyi és gazdasági miniszterek tanácsának (Ecofin) június 22-én megtartandó ülése után megkezdődhetnek a tárgyalások. A CNN híroldal szerint ugyanezen ülésen felfüggesztik a Magyarország ellen a kohéziós források lehívását befagyasztó rendeletet. A bankcsoport szakértői szerint a további késedelem a tárgyalások kapcsán feltételezhetően jelentős pénzügyi stabilitási veszélyt jelentene az ország gazdaságára. A ház kitért arra is, hogy a forint potenciális árfolyam-stabilizációja miatt a hitelköltségek csökkennének, így közvetve a kormány támogatottsága is növekedne. Elemzésében feltárja, hogy a jövő évi devizafinanszírozási igényeket is biztosítani lehetne a megállapodás révén, melynek jelentősége a 2014-es választások közeledtével lesz. A JP Morgan bankcsoport előzőleg már ismertetett elemzésével szemben a Bank of America-Merrill Lynch elemzői nem 15 milliárd eurós két évre szóló készenléti csomagot prognosztizáltak, hanem egy 18 hónapos 8 milliárd eurós hitelcsomagot. Egyik elemzői csoport sem zárja ki ugyanakkor, hogy a kibontakozó euróövezeti válság miatt Magyarország le fogja hívni a keret egy részét, feltéve, ha az kedvezőbb finanszírozást kínál a piacnál.¹⁹²⁰

¹⁷Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=204816&lang=hun#204816> valamint [http://www.kormany.hu/hu/kulugyminiszterium/eu-ugyekert-felelos-allamtitkarsag/hirek-old/gyori-eniko-reszt-vesz-az-eu-keretkoltsegvetesrol-rendezett-ketnapos-pragai-tanacskozason\[2012.06.12\]](http://www.kormany.hu/hu/kulugyminiszterium/eu-ugyekert-felelos-allamtitkarsag/hirek-old/gyori-eniko-reszt-vesz-az-eu-keretkoltsegvetesrol-rendezett-ketnapos-pragai-tanacskozason[2012.06.12])

¹⁸Lsd.: CNN: [http://edition.cnn.com/2012/06/08/business/hungary-financial-crisis/index.html?iref=allsearch\[2012.06.12\]](http://edition.cnn.com/2012/06/08/business/hungary-financial-crisis/index.html?iref=allsearch[2012.06.12])

¹⁹ A JP Morgan elemzői kitérnek arra is, hogy a magyar kormány abban az esetben, ha a devizaadósság hozama 6 százalék alá kerül, továbbra is a piacról fogja a finanszírozást megoldani. Ennek hátterében az elemzők szerint az áll, hogy a „politikai ára” túl nagy lenne annak, ha a nemzetközi szervezetek támogatását igénybe venné az ország. A kormány abban az esetben hívna csak le a keretből, ha a hozam 6 százalék felett alakulna, de ebben az esetben is „nagyon korlátozott” devizakötvény-kibocsátást jeleznek előre a cég londoni szakértői.

²⁰Lsd.: MTI: [http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=207446&lang=hun#207446\[2012.06.12\]](http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=207446&lang=hun#207446[2012.06.12])

5.3 A térség gazdasága tovább lassul a külföldi szakértők nyilatkozatai alapján

A térség gazdaságának kapcsán Jeromin Zettelmeyer a BBC-nek elmondta, hogy a térségben lassulás tapasztalható, és mivel a térség a finanszírozásban elsősorban az euró-zónától részesül és az itt található bankok egyre nagyobb nyomásnak vannak kitéve így a kelet-európai leányvállalataiknak egyre kevesebb támogatást képesek adni, így ezek egyre kevesebbet tudnak hitelezni. Zettelmeyer, az EBRD vezető elemzője megerősítette, hogy a régió országai nem zárkoznak el az euró-zónához való csatlakozástól, de egyelőre a fő hangsúly az időzítésen van.²¹ Az Európai Központi Bank által kiadott májusi Konvergencia Jelentés szerint az euró-zónához jelenleg 10 ország nem csatlakozott, ebből Dánia és az Egyesült Királyság ellenzi a belépést, a többi ország csatlakozása várható. Azonban a jelentés szerint jelenleg egyetlen ország sem áll erre készen a nyolcból (Bulgária, Csehország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Magyarország, Románia, Svédország).²² A jelentésben az elemzések kereteit az infláció, az államháztartási hiány, az árfolyam, a hosszú távú kamatlábak és a nemzeti jogszabályok szerződéssel való összeegyeztethetősége adják. A jelentés magyar vonatkozásban kitér arra, hogy a 2011 végén félbeszakadó tárgyalások Magyarország és az EU/IMF között egy lehetséges pénzügyi csomagról hozzájárulhattak a forint 2011 végén bekövetkező értékcsökkenéséhez, és a tény, hogy a tárgyalások folytatása elhúzódik szintén hozzájárult forint értékének azóta is fennálló ingadozásához.²³ A Capital Economist felzárkózó piaci elemzői június 12-i helyzetértékelésükben megállapítják, hogy a térségben már érzékelhető a gyengülő exportkereslet hatása. A folyamat negatív hatással lesz a nyitott gazdaságokra, többek között a legérzékenyebbek közé sorolt magyar gazdaságra is. A cég központi előrejelzési forgatókönyve szerint Görögország még idén kilép az euróövezetből, és jövőre követheti Portugália és talán Írország is. Mivel Magyarországon magasak a banki kockázatok így ez a folyamat rendkívül megviselné az országot. Az euróövezet recessziója negatív hatással lesz az exportvezérelt országok gazdaságára, mint amilyen a magyar gazdasági is. Hazánk gazdaságára azonban jelentősebb kockázatot jelent, a Zettelmeyer által is említett jelenség, hogy a Magyarországon aktív tulajdonos bankok fokozatos hitelforrás-csökkentő tőkeleépítési politikát folytatnak, ez azonban elhúzódó hitelszűkösséget okoz, mely a hazai keresletet visszafogja, áll a cég központi forgatókönyvében. A csoport szakértői szerint ezek alapján a magyar gazdaság teljesítménye idén 1,5 százalékkal csökkenni fog, és jövőre is csupán 0,8 százalékos növekedést jósoltak. Egy esetleges „hirtelen” tőke kivonás, a tulajdonos bankok által, azonban akár 5 százaléknál nagyobb GDP-visszaesést okozhat a magyar gazdaságban.

²¹Lsd.: BBC: <http://www.bbc.co.uk/news/business-18115602> [2012.06.12]

²²Lsd.: BBC: <http://www.bbc.co.uk/news/business-18268062> [2012.06.12]

²³Lsd.: European Central Bank: ConvergenceReport (May 2012), 80. oldal

Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) átfogó térségi előrejelzésében 0,1 százalékos gazdasági visszaesést prognosztizált. A Goldman Sachs Bankcsoport rontott a magyarországi GDP-előrejelzésein, az eddigi 0,5 százalékos visszaesést 1,5 százalékosra módosították.²⁴

5.4. Elkezdődött az Európai gazdasági és pénzügyi folyamatok újratervezése

A német Der Spiegel lap információi szerint négy Uniós intézmény vezetője (Herman Van Rompuy – az Európai Tanács elnöke, José Manuel Barroso – az EB elnöke, Mario Draghi – EKB elnöke, Jean-Claude Juncker – az Euro Group elnöke) közös pénzügyi koncepciót dolgoztak ki. A terv szerint a közös valutát használó tagországok kormányai a költségvetési bevételek felett szabadon rendelkeznének, azonban hitelt csak a közösség engedélyével és közös euróövezeti kötvényeken keresztül vehetnének fel. Ezt a csoportot nem valamelyik tag vezetné, hanem egy állandó elnök. Hosszú távon ez vezetne az Európai Unió pénzügyminiszteri intézményének kialakulásához. A Welt am Sonntag lap szerint a hosszú távú cél a tervben a közös pénzügy-, adó-, kül-, és biztonságpolitika. A reformok megvalósítása a kétsebességes integráció elve alapján kerülne megvalósításra, így az összes tagállam által támogatott elemeket egyszerre vezetnék be minden Uniós államban, a vitás elemeket azonban először csak az euróövezetben.²⁵²⁶

Az euróövezetben előbb ismertetett trendek kapcsán fontos esemény, hogy az Európai Bizottság szerdán előterjesztett javaslata a későbbi bankválságok kezelésének szabályozását célozza, s lényegében egy bankunió megvalósítását segítené elő. Michel Barnier témafelelős biztos szerint így az adófizetőket tehermentesítenék a pénzintézetek megmentésének költségei alól. A közlemény adatai alapján a Bizottság 2008 októbere és 2011 októbere között az Uniós GDP 37 százalékának megfelelő állami támogatást hagytak jóvá pénzügyi intézmények javára. A közlemény szerint „az állami szervek nincsenek megfelelően

²⁴Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=209272&lang=hun#209272>

²⁵Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=208457&lang=hun#208457> [2012.06.12]

²⁶ Az Uniós gazdasági folyamatok ezzel párhuzamos egyik fontos eleme, hogy Németország támogatja a pénzügyi tranzakciós adó bevezetését, melyet akkor kellene fizetni, ha a tranzakcióban érintett felek közül legalább az egyik székhelye az Európai Unióban van. A Bizottság érvelése szerint szükséges, hogy a pénzügyi szektor is részt vállaljon a válságkezelés terheiből. Mindazonáltal Nagy-Britannia ellenzi a lépést, a szigetország álláspontja szerint több eszközt is be kellene vetni a válság megoldásához, itt elsősorban a tűzfalnak nevezett – a válság terjedését megállító eszközök bevezetése, és a problémás bankok feltőkésítése az elsődleges cél. (Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=207886&lang=hun#207886> [2012.06.12])

felkészülve arra, hogy globális piacokon működő, gyenge lábakon álló bankokat kezeljenek”.
2728

²⁷ A bankunió lényege, hogy a tagországok szorosabban együttműködnek, a szabályokat kiterjesztik és összehangolják így előzve meg, esetleg ily módon kezelve a szektor problémáit. José Manuel Barroso szerint a javaslat elfogadása szükséges a jövőbeli stabilitáshoz, és Unióba vetett bizalom helyreállításához. Barnier uniós biztos hangsúlyozta, hogy az új szabályozás az Unió 27 tagállamára vonatkozna. A javaslatban foglaltak szerint mind a bankszektornak, mind a hatóságoknak tervekkel kellene készíteni, előbbinek egy helyreállítási tervet, utóbbiak közül a bankok szanálásáért felelős hatóságoknak pedig szanálási tervet kellene elkészíteni. A hatóságok felszólíthatják a bankot „jogi vagy működési struktúrájának módosítására [...] anélkül, hogy a kritikus funkciókban kárt okoznának, a pénzügyi stabilitást veszélyeztetnék vagy költséget okoznának az adófizetőknek”, áll a közleményben. Csoporton belüli megállapodások létrehozását is sürgeti a Bizottság a pénzügyi csoportokon belül, így képesek lennének egymás támogatására is. A szanálási eszközökre is tett javaslatot a Bizottság, melyre négy alternatívát is kínál. Az első eszköz a csődbe jutott bank részleges vagy teljes eladása. A második egy „hídintézmény” közbeiktatása, melynek lényege, hogy a bank jó eszközeit egy új bankhoz telepítik. Az eszközelkülönítés, mely során a bank „rossz” eszközeit egy eszközkezelő társaságra ruházzák át, lenne a harmadik eszköz. Az utolsó eszköz pedig a szigorúan szabályozott hitelezői feltőkésítés lenne, mely által a teher a magánbefektetőkre hárulna.

²⁸ Lsd.: MTI: <http://www.mti.hu/Pages/news.aspx?newsid=207343&lang=hun#207343> [2012.06.12]